

กัณฑ์ที่ ๒๓ 1 ปีพพิโตปมคภา

๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

ยถาปี เสลา วิปฺลา นภํ อากฺขจฺจ ปพฺพตา
สมนฺตา อนฺุปรียเยยฺยํ นิบุโปเถนฺตา จตฺตฺทิสฺสา
เอวํ ชรา จ มจฺจุ จ อธิวตฺตฺนฺติ ปาณินโน
ขตฺติเย พุราหฺมเณ เวสฺเส สฺสุเท จณฺฑาลปฺกุเส
น กิณฺจึ ปรีวชฺเชติ สพฺพเมวากิमतฺติ
น ตตฺถ หตฺถินํ ภูมि น รถานํ น ปตฺติยา
น จาปี มนฺตยฺทุเรณ สกฺกา เชตฺตุํ ธเนน วา
ตสฺมา ทิ ปณฺุชิตฺโต โปโส สมฺปสฺสํ อตฺถมตฺตโน
พุทฺธธมฺเม จ สงฺฆเ จ ธีโร สทฺถํ นิเวสเย
โย ธมฺมจาริ กายเณ วาจาเย อุตฺ เจตฺสา
อิธเว นํ ปสฺสนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปิมทตฺติฯ

ส.ส. (บาลี) ๑๕/๔๑๕/๑๔๘-๑๔๙

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา ว่าด้วยปีพพิโตปมคภา วาจาเครื่องกล่าวปรารภถึงภูเขา เป็นเครื่องเปรียบเทียบ ด้วยบัดนี้เราท่านทั้งหลายหญิงชายทุกถ้วนหน้า ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิตบรรดามา สโมสรในที่นี้ ล้วนมีสวณะเจตนาใคร่เพื่อจะสดับรับฟังพระธรรมเทศนา เพราะเราท่านทั้งหลายหญิง ชายทุกถ้วนหน้าเมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว ตั้งแต่วัยเด็กเล็กมาก็แปรไปเป็นลำดับ นับว่าไม่มีใครหยุดยั้ง ลงสักริษาทีเดียว หยุดยั้งที่ไม่แปรไปอนุริษาทีเดียวก็ไม่มี พอเกิดมาก็แปรเรื่อย อนุริษาทีเดียว ไม่มีเลย ที่หยุดยั้งอยู่ แปรไปเรื่อย ไม่มีหยุดยั้งตั้งแต่นิดเดียวจนกระทั่งถึงวินาศดับสูญไป ไม่เหลือเลยแต่คน เดียว ตั้งแต่บุรพชนต้นตระกูลของเรามาจนกระทั่งบัดนี้หญิงก็ดี ชายก็ดีเหมือนกันหมด ปราภฏว่าพอ เกิดมาก็แปรไป อนุริษาที่หนึ่งมิได้หยุดแปรไป ปัจจุบันแปรไปที่ละนิดๆ จนกระทั่งดับจิตทุกคน บางคน ก็ไม่ถึงที่สุดชีวิต ดับเสียในต้นชีวิต บางคนก็ไม่ถึงกลางชีวิต ดับเสียในก่อนกลางชีวิต บางคนก็ไม่ถึง ปลายชีวิต ดับเสียก่อนปลายชีวิต บางคนมีบุญวาสนาเต็มฤทธิ์จึงจะถึงปลายชีวิต เป็นดังนี้เสมอไป ถ้า ไม่มีบุญวาสนาเต็มด้วยฤทธิ์แล้ว ไม่ถึงปลายชีวิตสักคนเดียว

ดังนั้นจึงน่าสังเวช น่าสลดใจ พระจอมไตรจึงได้ทรงรับสั่งเทศนาว่า ยถาปี เสลา วิปฺลา นภํ อากฺขจฺจ ปพฺพตา สมนฺตา อนฺุปรียเยยฺยํ นิบุโปเถนฺตา จตฺตฺทิสฺสา แปรเป็นสยามภาษาว่า ภูเขาทั้งหลายล้วนแล้ว ด้วยศิลาอันไพบูลย์สูงจรดฟ้า หมุนบดสัตว์เข้ามาโดยรอบทั้ง ๔ ทิศแม้ฉันทิด เอวํ ชรา จ มจฺจุ จ อธิวตฺตฺนฺติ ปาณินโน ความแก่และความตายย่อมท่วมทับสัตว์ทั้งหลายฉันทิดนั้นเทียว ขตฺติเย จะเป็นกษัตริย์

ก็ตาม พราหมณ์ จะเป็นพราหมณ์ก็ตาม เวสุเส เป็นพลเรือนก็ตาม สุทุเท เป็นไพร่ก็ตาม จณฑาล เป็นคนครึ่งชาติก็ตาม ปุกกุเส เป็นคนเทหยากเยื่อเชื้อฝอยก็ตาม น กัญจิ ปรีวชูเซติ ไม่งดเว้นอะไร ไร่เลยให้หลงเหลือ ย่อมท่วมทับหมดทั้งสิ้น น ตตถ หตุถิน ภูมิ ภูมิเป็นที่ไปของข้างทั้งหลายในความ แก่และความตาย นั้นย่อมไม่มี ภูมิเป็นที่ไปของรถทั้งหลายในความแก่และความตายนั้นย่อมไม่มี หรือ คนเดินเท้า คนเดินเท้า นั้น ทหารที่จะเข้าไปรบเดินไปด้วยเท้า เขาเรียกว่าทหารราบ เดินไปตามพื้นดิน คนเดินเท้าไปในความแก่และความตายนั้นไม่มี น จาปี มนุตยทุเรน สกกา เซตุ ธเนน วา อันใครๆ ไม่อาจจะชนะความแก่และความตาย ด้วยการรบด้วยเวทมนต์ หรือด้วยการรบด้วยทรัพย์ จะเอาชนะ ความแก่และความตายไม่ได้เลย ตสุม่า หิ ปณชิตโต โปโส สมุปสุส อตถมตฺตโน เพราะเหตุที่นั้นบุรุษผู้ เป็นบัณฑิตเมื่อมาเห็นประโยชน์ของตนแล้ว ผู้ทรงปัญญาควรตั้งความเชื่อในพระพุทธเจ้า ตั้งความเชื่อ ในพระธรรม ตั้งความเชื่อในพระสงฆ์ โย ธมฺมจาริ กาเยน วาจา ย อุท เจตสา บุคคลใดเป็นผู้ ประพฤติธรรม กาเยน ด้วยกาย หรือ วาจา ด้วย วาจา อุท เจตสา หรือว่าด้วยใจ อิธเว น ปัสสนุติ นักปราชญ์ทั้งหลายย่อม สรรเสริญบุคคลนั้นในโลกนี้ที่เดียว เปจฺจ สคฺเค ปโมหติ บุคคลนั้นละโลกนี้ ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์ ด้วยประการดังนี้

เนื้อความของพระบาลี ปัพพโตปมคาคา ขยายความเป็นสยามภาษา นี้แปลบาลีเป็นสยามที่เดียว ถ้า จะแปลขยายเป็นสยามแท้ๆ กะเทาะบาลีออกเสียทั้งหมด เป็นเนื้อความดังนี้ ภูเขาทั้งหลายล้วนแล้ว ด้วยศิลาอันไพบุลย์ สูงจรดฟ้า กลิ้งหมุนทับบดสัตว์เข้ามาโดยรอบทั้ง ๔ ทิศแม้ฉันใด ความแก่และ ความตายย่อมครอบงำสัตว์ทั้งหลาย ทั้งสิ้นฉันนั้น เป็นกษัตริย์ก็ตาม เป็นพราหมณ์ก็ตาม เป็น พลเรือนก็ตาม เป็นไพร่ก็ตาม เป็นคนครึ่งชาติก็ตาม เป็นคนเทหยากเยื่อเชื้อฝอยก็ตาม ไม่งดเว้น ใครๆ ไร่ให้เหลือเลย ย่อมครอบงำหมดทั้งสิ้น ภูมิเป็นที่ไปของข้างทั้งหลายในความแก่ความตายนั้น ไม่มี ภูมิของรถทั้งหลายในความแก่ความตายนั้นก็ย่อมไม่มี ภูมิเป็นที่เดินเท้า ภูมิเป็นที่ ไปด้วยเท้าใน ความแก่ความตายนั้นก็ย่อมไม่มี ใครๆ ไม่อาจสามารถจะสู้รบด้วยเวทมนต์ หรือจะสู้รบด้วยทรัพย์ก็ ไม่อาจสามารถจะสู้ได้ ไม่อาจจะเอาชนะได้

เพราะเหตุที่นั้น บุรุษผู้เป็นบัณฑิตเห็นประโยชน์ของตนชัดดังนี้แล้ว ผู้ทรงปัญญาควรตั้งความเชื่อไว้ใน พระพุทธเจ้า ควรตั้งความเชื่อไว้ในพระธรรม ควรความเชื่อไว้ในพระสงฆ์ บุคคลใดเป็นผู้ประพฤติ กรรมด้วยกาย เป็นผู้ประพฤติธรรมด้วยวาจา เป็นผู้ประพฤติธรรมด้วยใจ นักปราชญ์ทั้งหลายย่อม สรรเสริญบุคคลนั้นในโลกนี้ที่เดียว บุคคลนั้นละโลกนี้ไปแล้วย่อมบันเทิงในสวรรค์ นี้เป็นภาษาสยาม ล้วน ไม่มีบาลีเจือปนที่เดียว ได้ความชัดดังนี้

บัดนี้จะอรรถาธิบายขยายความในปัพพโตปมคาคา ความว่า วันคืนเดือนปีที่เราก็คงมาผ่านเราไป เนื่องนิตย์ ท่านจึงได้ยืนยันว่า อิมินา วิตฺตฺเตน รตฺตฺนิตฺเตน อายุปี ชียติ ชีวติ อุปฺรุชฺชติ วันคืนเดือนปี ล่วงไปๆ มิได้ล่วงไปแต่วันคืนเดือนปีเปล่า ชีวิตของเราล่วงตามวันคืนเดือนปีนั้นไปด้วย ชีวิตที่เป็นอยู่ ร้อยปี พอหมดไป เสียวันหนึ่งก็ขาดร้อยปีไปวันหนึ่งแล้ว ลดคืนหนึ่ง ผ่านร้อยปีไปคืนหนึ่งแล้ว หมด

เสียชีวิตกับคืนหนึ่ง ขาดร้อยปีไปวันกับคืนหนึ่งแล้ว อย่างนี้เรื่อยไป เมื่อวันคืนเดือนปี ล่วงไปเท่าไร ชีวิตก็หมดไปเท่านั้น

เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้ว เดินรูดหน้าไปข้างเดียว เกิดมาแล้วไม่มีถอยหลังเลย จะยังอยู่ไม่ได้อนุนานาที่หนึ่งก็ไม่ได้ รอสักประเดี๋ยวเถอะน่า ยังหวังลูกรักลูกอยู่ ไม่ได้ รอประเดี๋ยวเถอะน่ายังหวังพระหวังเณรนัก ไม่ได้ รอไม่ได้ทั้งนั้นแหละไม่ว่าใคร นี่เพิ่งรู้ ชัดว่าวันคืนเดือนปีล่วงไปๆ ไม่ใช่ล่วงไปแต่วันคืนเดือนปีเปล่า ชีวิตจิตใจล่วงไปด้วย ความเป็นอยู่ล่วงไปด้วย ล่วงไปอย่างวอดวายเช่นนี้ สภาพความเป็นเองปรุ่งแต่ง หรือว่าใครปรุ่งแต่งอยู่ที่ไหน เรื่องนี้หมดทั้งประเทศ หมดทั้งชมพูทวีป หมดทั้งแสนโกฏิจักรวาล หมดทั้งอนันตจักรวาล ตลอดนิพพาน ภาพ ๓ โลกกันต์ มากน้อยเท่าใดนั้น ไม่รู้กันทั้งนั้นว่าเป็นเพราะเหตุอะไร แต่วัดปากน้ำมีคนรู้ขึ้นแล้วเป็นดังนี้เพราะอะไร

ที่ตั้งไว้ให้แก่ยับเยินไปเช่นนี้ เป็นเองหรือใครทำอยู่ที่ไหน รู้ทีเดียวว่าใครทำอยู่ที่ไหน รู้ว่าไม่ใช่ใคร จับตัวได้ คือพญามารนั่นเองเป็นคนทำให้แก่ ให้เจ็บ ให้ตาย เกิดแก่เจ็บตายอย่างยับเยิน เกิดก็อย่างยับเยินเดือดร้อน พอไม่ตาย บางทีแม่ตาย บางทีลูกก็ตายแม่อีกก็ตาย พ่อก็ยังจะตายตามอีก โดดน้ำตาย เสียอกเสียใจ นี่พญามาร ทำทั้งนั้น สำหรับประหารฝ่ายพระ ถ้าว่ามนุษย์ผู้ใดเป็นฝ่ายพระละก็ มารข่มเหงอยู่อย่างนี้แหละไม่ขาดสาย ไม่เช่นนั้นก็ด้วยวิธีใดด้วยวิธีหนึ่ง บางทีหมั่นไส้นัก ทำเก่งกาจ อวดดีบอวดดี ให้ฆ่ากันตายเสีย ให้กินยาตายเสีย ให้โดดน้ำตายเสีย ให้ผูกคอตายเสีย นี่ใครทำ พญามารทั้งนั้น ไม่ใช่ใคร ไม่มีใครรู้ แสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล นิพพานถอดกายมีเท่าไรไม่มีใครรู้ ไม่รู้เรื่องทีเดียวในเรื่องนี้ ว่าพญามารเขาคอยบีบคั้นอยู่ ให้เกิดแก่เจ็บตาย ให้เกิดก็เกิดอย่างยับเยิน หน้าบิดหน้าเบี้ยวเดือดร้อน ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ตายคางก็เหลือองเที่ยว ไม่ตายก็เกือบตาย นี่พญามารเขาทำ ตามปรกติแล้วไม่เป็นดังนี้ เกิดก็อย่างไม่ได้เดือดร้อนนัก จะคลอดบุตรก็เหมือนถ่ายอุจจาระเหมือนถ่ายปัสสาวะ ไม่เดือดร้อนเหมือนกับคลอดลูกออกเต้าธรรมดา นี้ จะคลอดบุตรก็เหมือนถ่ายอุจจาระเหมือนถ่ายปัสสาวะทีเดียว ไม่เดือดร้อนแต่อย่างหนึ่งอย่างใด ที่เดือดร้อนยับเยินเช่นนี้เพราะพญามารเขาส่งฤทธิ์ส่งเดช ส่งอำนาจ ส่งวิชาที่ศักดิ์สิทธิ์ มาบังคับบัญชา บังคับให้เป็นไปเมื่อเป็นดังนี้ ที่ท่านวางบาลีว่า ให้เราท่านทั้งหลายพิจารณาวาฏเขาทั้งหลายล้วนแล้วด้วยศีลาตัน ไม่มีน้ำเหลวเปลวปล่อง คำว่าไพบุลยนั้น ต้นสนธิ ไม่มีน้ำเหลวเปลวปล่อง เป็นเนื้อหินทั้งแท่งที่บตีเดียว ไม่มีโพรงไม่มีถ้ำในสถานที่ใดๆ กลิ้งมาทั้ง ๔ ทิศจรดกัน โตเท่าไรก็กลิ้งเข้ามา บดเข้าไป กลิ้งเข้ามาจรดกันศูนย์กลาง คิดดูซิภูเขาใหญ่ขนาดนั้น สูงจรดฟ้า ภูเขานั้นไม่ใช่เล็กน้อย กลิ้งเรื่อยเข้ามาแล้วใครเล่าจะเหลือ ที่ถูกเข้าแล้วใครจะเหลือ ไม่มีใครเหลือแต่คนเดียว มดปลวกไม่เหลือทั้งนั้น เรือใดไรเหาเส้นไม่เหลือทั้งนั้น ต้นไม้ต้นหญ้าไม่เหลือ วอดวายหมดทีเดียว ถึงภูเขาเล็กๆ น้อยๆ ไม่พอนักไม่พอ จมหมดหายหมด ราบลงไปหมดทีเดียว มันสูงถึงจรดฟ้าเช่นนั้น กลิ้งเข้ามาโดยรอบทิศทั้ง ๔ แล้วมาติดอยู่ตรงกลาง เล็กเข้ามาติด อยู่ตรงกลางก็ไม่เหลือเลย หายหมด เมื่อกลิ้งเข้ามาแก่ก็จะกลิ้งออกไปอีกนั่นแหละ แก่ไม่หยุดสักทีหนึ่ง นี่กลิ้งออกไปอีก กลิ้งออกไปอีกก็อีกนั่นแหละ ถูกใครๆ

ก็ราบไป ไม่เหลือเลยสักคนเดียว นี่แหละเหมือนความแก่และความตาย เกิดมามีเว้นความแก่สักคน
เดียวไหม ไม่มีเลย เว้นตายสักคนเดียวไหม? ไม่มีเลย เกิดมาแล้วก็แก่ตาย เกิดมาแล้วก็แก่ตายอย่างนี้
เพราะฉะนั้น ความแก่และความตายนี้สำคัญนัก ไม่ละไม่เว้นผู้หนึ่งผู้ใดให้หลงเหลือไว้เลย ความแก่
และความตายนี้ย่อมครอบงำท่วมทับสัตว์ทั้งสิ้นให้ถึงความวินาศไป สัตว์ทั้งสิ้นนั้นคือใคร เป็นกษัตริย์
ก็ตาม เป็นพราหมณ์ก็ตาม หรือเป็นพลเรือน พลเรือนนั้นหมายความว่าอะไร พลเรือนในประเทศ
ทั้งหมด ขาวนา พ่อค้า พ่อครัว เหล่านี้แหละเรียกว่าพลเรือน หรือจะเป็นไพร่ คำว่าไพร่ก็ยกเป็น ๒
ชั้น เรียกว่าเจ้า เรียกว่าไพร่ เจ้าพวกหนึ่ง ไพร่พวกหนึ่ง เจ้าเขายกตัวเขาสูงว่าเป็นเจ้า นั้นเป็นไพร่
เสีย หรือเป็นคนจัณฑาลคนครึ่งชาติ คนจัณฑาลนะเป็นอย่างไร เราไม่รู้จักคนจัณฑาล จณฑาล เขา
แปลว่าดูร้าย ไม่ใช่เช่นนั้น คนจัณฑาลเขาแปลว่าคนครึ่งชาติ ไม่ใช่ชาติเดียว คนไม่ใช่ชาติเดียว ใจก็
เป็น ๒ ฝ่ายไป บางที่พ่อเป็นไทยแม่เป็นจีน แม่เป็นไทยพ่อเป็นจีน หรือพ่อเป็นจีนแม่เป็นไทย แม่เป็น
ฝรั่งพ่อเป็นไทย พ่อเป็นฝรั่ง แม่เป็นไทย หรือแม่เป็นลาวเป็นมอญอะไรก็ตามเรื่อง อย่างนี้เขาเรียกว่า
คนครึ่งชาติ เป็นฝรั่งเสียชาติหนึ่ง เป็นไทยเสียชาติหนึ่ง ๒ ชาติมารวมกันเสียเป็นชาติเดียวกันอย่างนี้
เขาเรียกว่า จณฑาล แปลว่าครึ่งชาติ ปุกกุเส ผู้เทหยากเยื่อเชื้อฝอย กวาด ถนนหนทาง ที่เราเห็น
ปรากฏอยู่ พวก ปุกกุเส มีความเป็นอยู่เร็วที่สุด ทำงานก็เร็วที่สุด ไม่มีอะไรจะเร็วกว่านั้นอีก หรือเท
อุจจาระ ปัสสาวะ เหล่านี้เรียกว่า ปุกกุเส

น กิจจุ ปรวิขุเขตติ จะมีสักเท่าไรก็ช่าง เป็นกษัตริย์ เป็นพราหมณ์ เป็นพลเรือน เป็นคนครึ่งชาติ หรือ
เป็นคนเทหยากเยื่อเชื้อฝอยก็ช่าง ไม่ได้งัดวันใครๆ ไว้ให้ หลงเหลือไว้เลย ไม่ให้เหลือเลย ท่วมทับ
หมด ท่วมทับหมดนั้นคือใครละ ความแก่ ความตาย คราวนี้ใครจะไปสู้รบกับความแก่ความตาย น
ตตุด หตฺถินิ ภูมิ ภูมิ ทางไปรบ หนทางที่จะเข้าไปรบ ที่จะยกพลเข้าไปรบกับความแก่ความตายนั้น
หนทาง ช่างก็ไม่มีเข้าไป หนทางรถทั้งหลายก็ไม่มีเข้าไป หนทางเดินที่จะเข้าไปรบด้วยเท้าก็ไม่มีเข้าไป
ไม่มีเข้าไปในความแก่และความตายนั้น ไม่มีทางเข้าไปสู้กัน ความแก่และความตายไม่มีทางเข้าไป
ใครๆ ไม่อาจสามารถจะเอาชนะความแก่ความตายนั้นด้วยการสู้รบ ด้วยเวทมนต์ เวทมนต์คาถาใดๆ
วิชาพราหมณ์เวทมนต์กลคาถาใดๆ ไม่อาจ สามารถจะสู้รบกับความแก่ความตายนั้นได้ หรือจะสู้รบ
ด้วยทรัพย์ มีทรัพย์จะเอาทรัพย์ไปไถ่ถอนตัว แก้อะไร ความแก่ความตาย เรื่องความแก่ความตายไม่มีทางสู้
ไม่มีทางแก้ที่เดียว จะแก้อย่างไรก็แก้ไม่ได้

แต่ว่ามีแก้อยู่ที่วัดปากน้ำ วิชาธรรมกายไปเห็นวิชาเหล่านี้หมด ไปเห็นความ แก่ความตาย เวลา
นี้ เขาว่าสมภารวัดปากน้ำกำลังสู้กับความแก่ความตาย สู้จริงๆ ผู้เทศน์นี้แหละ ๒๒ ปี ๘ เดือนเศษ
แล้ว ๘ เดือน ๙ วัน วันนี้แล้ว วินาทีนี้ไม่ได้หยุด เพียรสู้ความแก่ความตายไม่ได้ถอยกันเลย พญา
มัจจุราชมีเท่าไรจับกันหมด จับกันหมด ตีรันกันหมด ลงโทษกันหมดทีเดียว มีเท่าไร ไม่ให้ทำลายพระ
ไม่ให้ข่มเหงพระได้ ให้เลิกข่มเหง ให้เลิกทำลายพระเสียให้ได้ จะแก้ความแก่ ความเจ็บ ความตาย
ใหม่ ไม่ให้มีแก่ ไม่ให้มีเจ็บ ไม่ให้มีตาย เมื่อเกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์แล้วก็ให้เป็นมนุษย์เด็ก เด็กก็อย่าง

หนึ่ง รู้กันได้ชัดๆ เด็กๆ ก็รู้ ไม่สวยไม่งามนักพอสมควร ถ้ายิ่งแก่หนักเข้ายิ่งสวยงามหนักเข้า ยิ่งแก่หนักเข้าก็ยิ่งสวยงามหนักเข้า แล้วก็โตหนักเข้าด้วย ผิดกัน โตหนักเข้าๆ สวยงามหนักเข้า โตหนักเข้าสวยงามหนักเข้า ไม่มีไขลงกัน มีแต่ไขขึ้นกันไป ไม่มีถอยกลับกัน พอครบบารมีของตนที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าหรือ พระอรหันต์อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เป็นพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ต้องไปทรมานให้เหนื่อย ยากลำบากแต่อย่างหนึ่งอย่างใด อยู่ในบ้านในช่องตามชอบใจ พอครบกำหนดเข้าก็เป็นพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ทีเดียว เป็นพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ เวลาไปนิพพานไม่ต้องถอดสักกายหนึ่ง กายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด กายอรุปรหม กายอรุปรหมละเอียด กายธรรม กายธรรมละเอียด กายธรรมโสภา กายธรรมโสภาละเอียด กายธรรมสกทาคา กายธรรมสกทาคาละเอียด กายธรรมอนาคา กายธรรมอนาคาละเอียด กายธรรมอรหันต์ กายธรรมอรหันต์ละเอียด ไม่มีถอดกันเลย เป็นทั้งดุ้นทั้งก้อน ไปนิพพานหมดทั้งดุ้นทั้งก้อนทีเดียว

“ไขลง” เป็นการทำวิชา ของต้นธาตุ-ธรรม ฝ่ายมารหรือบาปอกุศล หรือธาตุ-ธรรมฝ่ายดำ ที่กระทำในธาตุธรรมส่วนละเอียดของสัตว์โลก โดยบังคับเครื่องที่ประจำอยู่ในธาตุ-ธรรมส่วนละเอียดนั้นให้ “เครื่องหมุนซ้าย” และในขณะที่เดียวกันก็แก้ไขเครื่องให้เดินต่ำลง ทำให้เห็น จำ, คิด, รู้ กาย, วาจา และใจ ตลอดจนธาตุ-ธรรม เป็นบาปอกุศลมากขึ้น ในทางปฏิบัติ จะรู้ (ญาณ) เห็น (ทัสสนะ) ธาตุ-ธรรม เป็นสีดำยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ฝ่าย “มาร” ปกครองธาตุ ธรรมมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้สัตว์โลกมีความเป็นอยู่ ห่าง บุญ-กุศล-ศีลธรรม พระพุทธศาสนา ยิ่งขึ้นไปอีก อันเป็นผลให้ธาตุ ธรรม ส่วนหยาบของสัตว์โลกทั้งหลายต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสาร และเกิดในอบายภูมิ ทั้ง ๔ ได้แก่ เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ตลอดจน สัตว์นรก รวมทั้งไปเกิดในโลกกันตันรก มากขึ้น “ไขขึ้น” เป็นการทำวิชา ของพระนิพพานต้นธาตุ ธรรม ฝ่ายพระ หรือ บุญกุศลที่กระทำในธาตุ ธรรมส่วนละเอียดของสัตว์โลก เพื่อแก้ วิชาของฝ่ายมาร ด้วยการบังคับเครื่องที่ประจำอยู่ในธาตุ-ธรรมส่วนละเอียดของสัตว์นั้นให้ “เครื่องหมุนขวา” และในขณะที่เดียวกันก็แก้ไขเครื่องให้ เดินสูงขึ้น พ้นจากการปกครองธาตุ-ธรรมของฝ่าย “มาร” ทำให้เห็น จำ, คิด, รู้ กาย, วาจา และใจ ตลอดจน ธาตุ ธรรม เป็นบุญกุศลยิ่งขึ้น ในทางปฏิบัติจะรู้เห็น (ญาณ – ทัสสนะ) ธาตุ ธรรม ไสสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ฝ่าย “พระ” ปกครองธาตุ-ธรรมได้ยิ่งขึ้น เป็น ผลให้สัตว์โลก มีความเป็นอยู่ใกล้ชิด บุญ-กุศล ศีล-ธรรม พระพุทธศาสนายิ่งขึ้นไปอีก และห่างฝ่าย “มาร” มากยิ่งขึ้น เป็นฝ่าย “พระ” แต่ส่วนเดียว เพื่อช่วยให้สัตว์โลกพ้นจากการเกิด, แก่, เจ็บ, ตาย (คือให้ดำเนินไปสู่มรรคผลนิพพาน) ไม่ต้องเวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสารอีก ต่อไป และทำให้เข้าถึงการปกครองที่สุดสายธาตุ-ธรรม ของตัวเอง (ผู้ที่ สร้าง บารมีเพื่อสำเร็จมรรคผลนิพพาน ในฝ่ายสัมมาทิฏฐิ ไปถึงที่สุด สายธาตุสายธรรมของตัวเอง และในที่สุดไม่มีใครปกครองเลย เรา (ผู้ที่สำเร็จมรรคผลนิพพานในฝ่ายสัมมาทิฏฐิ) ปกครองตัวเราเอง (ไม่มีฝ่าย “มาร” ปกครองธาตุ ธรรม มีแต่ฝ่าย “พระ” ปกครอง ธาตุ-ธรรมแต่ฝ่ายเดียว (คำอธิบายนี้ คัดตามต้นฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๓๓)

นี่ที่สมภารวัดปากน้ำรบกับพญามัจจุราช รบความแก่ความตาย รบเท่านี้ แก่ให้เป็นอย่างนี้ ถ้าไม่เป็น
อย่างนี้สมภารวัดปากน้ำไม่แรมราตรีที่อื่นละ ยอมตาย ไม่ถอยกันเลย

เมื่อการสู้รบเช่นนี้ใครเคยได้ยินได้ฟังบ้าง ไม่มีเลย หมดทั้งชมพูทวีป แสนโกฏจักรวาล อนันตจักรวาล
นิพพานถอดกายที่ไหนๆ ไม่มีเลย แล้วไม่มีใครรู้จักเสียด้วยซ้ำ นี่มารู้จักขึ้นแล้วที่วัดปากน้ำ ภิกษุ
สามเณร อุบาสกอุบาสิกา อยู่วัดปากน้ำก็จริง แต่ไม่รู้ว่าสามารถวัดปากน้ำทำอะไร นี่อัศจรรย์นักอยู่ด้วย
กันตั้งหลายสิบปี อยู่วัดปากน้ำทำวิชานี้ ๒๒ ปี ๘ เดือน ๙ วันวันนี้ ไม่มีใครรู้ว่าทำอะไร รู้แต่นิดๆ
หน่อยๆ รู้จริงจังลงไปไม่มี มีก็ผู้ที่ทำวิชาด้วยกัน รู้จริงเห็นจริงกันลงไปทีเดียว ทำอยู่ทุกวันๆ นั้นละ
ก็รู้จริงเห็นจริง นี่เป็นวิชาลึกลับอย่างนี้ ถ้ารู้สึกเช่นนี้ละก็ จงอุตสาห์ว่าตั้งแต่นี้ไป เราจะช่วยเหลือแก้ไข
ด้วยประการใดประการหนึ่ง ท่านรบศึกสำคัญอย่างนี้ ถ้าได้ชนะละก็เราชนะด้วย ถึงเราไม่ได้ทำเลย
เราก็ชนะด้วย ถ้าได้สำเร็จเราก็สำเร็จด้วย เราไม่ได้ทำเลยก็สำเร็จด้วย เราต้องสนับสนุนด้วยทางใด
ทางหนึ่งให้สมควรทีเดียว พวกที่เป็นแล้วตั้งใจแน่วแน่ว่า ตั้งแต่นี้ไปเราไม่ถอยหละ เกิดมาเราไม่พบ
วิชานี้เราจะต้องสู้อย่างอื่น สู้ไม่ได้ทั้งนั้น เราจะหันสู้วิชานี้กันสุดฤทธิ์สุดเดช เอาให้ถึงหมดเจ็บหมด
แก่หมดตายของพญามารให้ได้ ให้พญามารแพ้ให้ได้ พญามารแพ้เด็ดขาดเมื่อเวลาไร เวลานั้นหมด
ทุกซีโนโลก เท่าปลายผมปลายขนก็ไม่มี หมดแก่หมดเจ็บหมดตายในโลก เท่าปลายผมปลายขนก็ไม่มี
มีความสุขเหมือนยังกับท้าวสวรรค์ หรือเหมือนกับท้าวพรหม หรือเหมือนกับพระนิพพาน สุขขนาดนั้น
เป็นสุขสำราญขนาดนั้น นี่แหละที่แสวงหาความสุขกันในโลก ในเวลานี้ทุกชาติทุกภาษา หาความสุข
ใส่ชาติใส่ภาษาของตัวทั้งนั้น อิจจาริชยากัน เบ่งกันเต็มฤทธิ์เต็มเดช ประหัตประหารซึ่งกันและกัน
ใครมีกำลังมากก็กดขี่คนมีกำลังน้อยลงไป บังคับกำลังน้อยให้อยู่ได้อ่านาจเสีย ที่ทำกันอยู่นี้ทั้งวันทั้ง
คืน ทั้งชมพูทวีป แสนโกฏจักรวาล อนันตจักรวาล ทำกันอยู่อย่างนี้ แม้จะเป็นมนุษย์ก็ต้องทำอย่างนี้
แม้จะไปเป็นเทวดาก็ไปเป็นอย่างนี้ จะไปเป็นพรหมก็ทำอย่างนี้ จะไปเป็นอรูปพรหมก็เป็นอย่างนี้ จะไป
เป็นนิพพานแล้วก็ทำอย่างนี้เหมือนกัน พระพุทธเจ้าในพระนิพพานไม่ได้หยุดเลย ทำอยู่อย่างนี้ กำลัง
ผจญกับพญามารไม่ได้หยุดเลย วินาทีอนุวินาทีก็ไม่ได้หยุด ต้องทำนิโรธ ดำเนินนิโรธเสมอให้ละเอียด
อ่อนไว้ ถ้าว่าละเอียดไม่ทัน เขาก็บังคับเสีย หยาบกว่าเป็นถูกบังคับ ถูกความแก่บังคับ บังคับไม่ให้รู้
ด้วย บังคับในไส้ ไส้ธาตุไส้ธรรม เห็น จำ คิด รู้ ต้องใช้ญาณบังคับหมด เมื่อปรากฏรู้ตัวว่าเป็นทาส
พญามารอยู่เช่นนี้ ก็ต้องช่วยรีบเปลื้องตัว ต้องรีบพยายามแก้ตัว ถ้ารีบพยายามแก้ตัวให้พ้นไปเสียได้
ก็จะไม่ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย เอาความชนะเสียให้ได้

พญามารไม่ได้เว้นผู้หนึ่งผู้ใดให้เหลือ เพราะเหตุนั้น ผู้มีปัญญา เมื่อเป็นคนฉลาดจะทำอย่างไรในเวลา
นี้ เมื่อทราบชัดประโยชน์ของตนแล้ว ผู้ทรงปัญญาควรตั้งความเชื่อไว้ในพระพุทธเจ้า ควรตั้งความเชื่อ
ลงไปในพระธรรม ควรตั้งความเชื่อลงไปในพระสงฆ์ ตั้งความเชื่อลงไปในพระพุทธเจ้าจะเอาใจจรดลง
ไปที่ไหน เอากันละ เอากันสดๆ นี่แหละ ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ตั้งความเชื่อลงไป
ในพระพุทธเจ้านั้น ตั้งลงไปตรงไหน ตั้งความเชื่อลงไปในพระธรรมนั้นตั้งลงไปตรงไหน ผู้ที่ไม่เป็น
ธรรมกายก็ตามกันหมด ไม่รู้จะตั้งตรงไหน ตั้งไม่ถูก แล้วจะตั้งให้ถูกมันก็ไม่ถูก หลบไปหลบมา อยู่

แหละ แล้วทำไมละคราวนี้ นับถือพระพุทธศาสนา ภิกษุก็ดี สามเณรก็ดี อุบาสกก็ดี อุบาสิกาก็ดี ว่า ตั้งใจเชื่อถือลงไปพระพุทธเจ้าแล้ว จะเอาใจไปจรดตรงไหนละถึงจะถูกพระพุทธเจ้า เอาใจไปจรดตรงไหนจึงจะถูกพระธรรม เอาใจไปจรดตรงไหนจึงจะถูกพระสงฆ์

เรื่องนี้ผู้เทศน์นี้แหละ ได้เทศน์ปุจฉาวิสัชนากับพระมหาเคลือบ อายุ ๓๓ พรรษา เขาฉลองพระประธานที่วัดในสวน ถามว่าบัดนี้ท่านมหา ท่านเจ้าของท่าน ท่านเจ้าภาพ นิมนต์ท่านกับผมมา ๒ ท่าน นี่มาเทศน์ปุจฉาวิสัชนากันในเรื่องพระประธาน เขาสร้างพระประธาน พระประธานเป็นที่ระลึกนึกคิดของพุทธศาสนิกชน เป็นประธานอยู่ในวัดนี้ จะให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า ระลึกถึงพระธรรม ระลึกถึงพระสงฆ์ เราจะระลึกถึงพระพุทธเจ้านั้น เมื่อมาถึงพระประธานเข้านี้แล้ว เราจะเอาใจจรดตรงไหนละถึงจะถูกพระพุทธเจ้า อีกอีกแนะนำ พออีกอีกผู้เทศน์ต้องอนุโยค การจรดนั้นจะจรดเบื้องศีรษะท่าน หรือจะจรดเบื้องกลางพระองค์ท่าน หรือจะจรดเบื้องพระบาทท่านเข้าไป เป็น ๓ หรือ ปันลงไปอีกก็ได้ มี เท้า แขนทั้งสอง ศีรษะหนึ่ง ๕ ตัว ๖ ศีรษะ ไปจรดไหนละ ให้แน่ๆ ลงไปซิ อีกอีกอยู่ ถ้าวาจรดเข้าช่องหน้าผากที่พระอุณาโลม ตั้งเป็นช่องอยู่ เขาทำเป็นอุณาโลม ตั้งเป็นช่องอยู่ เขาทำเป็นวงกลมไว้ตรงนั้น ช่องพระอุณาโลม อ้าวไปจรดตรงนั้นเข้าแล้ว ก็รู้ว่า โธ่ นี่ไม่เป็นละซิ ตั้งแต่บวชมา ๓๓ พรรษา จรดไม่ถูก พุทฺโธ ธมฺโม สงฺขโม เลอะแล้ว ถ้าเลอะก็ไล่เข้าป่าทีเดียว เมื่อไปจรดเข้าที่ อุณาโลมก็ไปจรดเอาทองใบเข้าแล้วที่ปิดไว้ตรงนั้น ที่นี้ก็ไล่เข้าป่าไปเลย เอ้าเปิดทองใบเข้าไปถูกรักเข้าอีก ถ้าเปิดรักเข้าไปอีกก็ถูกทองเหลืองทองแดงที่เขาหล่อ เปิดทองเหลืองทองแดงเข้าไปอีกจะจจะทราย เปิดทรายเข้าไปอีกไม่มีอะไร วางเปล่า เหลวแล้ว นี่คนจรดไม่ถูก พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ไม่ถูก พุทฺโธ ธมฺโม สงฺขโม เป็นอย่างนี้

เมื่อรู้จักหลักดังนี้ เราจะจรดตรงไหน? เราเป็นคนรู้ เราเป็นคนเทศน์เสมอ ๆ กัน เมื่อยังเข้าไม่ถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ยังไม่มีพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ จะจรดตรงไหนละ? ใจต้องจรดนิ่งเข้าที่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ตรงนั้น ถ้าวาดได้กายมนุษย์แล้ว ตรงนั้นแหละที่จะเป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ต้องทำใจให้หยุดตรงนั้นให้หยุดนิ่ง เมื่อใจหยุดนิ่งอยู่ตรงนั้น ก็จรดต่อไป ถ้าเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด เข้าถึงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด นั้นแหละถูกต้อง ถูกธรรมรัตนะ

ถ้าวาดเข้ากายทิพย์ ก็จรดซึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ถ้าเข้าถึงกายทิพย์ละเอียด ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด นี่แหละที่จรดของใจ

ถ้าวาดถึงกายรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม

ถ้าวาดเข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด

ถ้าวาดเข้าถึงกายอรุปรหม ก็จรดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรุปรหม

ถ้าวาดเข้าถึงกายอรุปรหมละเอียด จรดนิ่งอยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรุปรหมละเอียด

ถ้าเข้าถึงกายธรรม ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรม กลางดวงนั้น ถ้าเข้าถึง
กายธรรมละเอียด ใจหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด
ถ้าเข้าถึงพระโสดา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา ถ้าเข้าถึงพระโสดา
ละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระโสดาละเอียด
ถ้าเข้าถึงกายพระสกทาคา ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคา ถ้าเข้าถึงกาย
พระสกทาคาละเอียด ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้ เป็นพระสกทาคาละเอียด
ถ้าเข้าถึงพระอนาคา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอนาคา ถ้าเข้าถึงกายพระอ
นาคาละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด
ถ้าเข้าถึงกายพระอรหัตต์ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัตต์ ถ้าเข้าถึงกาย
พระอรหัตต์ละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น กายพระอรหัตต์ละเอียด ที่ตั้งของใจ ที่
จรดของใจ เรียกว่าอุกพุทธรัตนะ ถูกธรรมรัตนะ ถูกสังฆรัตนะ ตัวจริงที่เดียวให้จรดอย่างนี้

นี้แหละที่เทศน์ให้ฟังบ่อยๆ เพื่อจะได้จำอย่างนี้ ถ้าไม่ได้หลักอย่างนี้ก็เหลว จะว่า เด็กหรือแก่เฒ่าปาน
กลางอย่างไรก็ช่างเถอะ เหลวทั้งนั้น ถ้าไม่ถูกจริงอย่างนี้ ให้รู้จักหลักอันนี้ ใจเราตั้งในพระพุทธ พระ
ธรรม พระสงฆ์ถูกส่วนเข้าแล้ว โย ธมฺมจารี กาเยน วาจา อุตฺ เจตสา วา บุคคลใด ธมฺมจารี แปล
ว่าประพฤติธรรม บุคคลใดประพฤติธรรม ด้วยกาย หรือด้วยวาจา หรือว่าด้วยใจ กายก็บริสุทธิ์ วาจา
ก็บริสุทธิ์ ใจก็บริสุทธิ์ ไม่มีพริฐเลย ได้ชื่อว่าประพฤติธรรมด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ อธิเฉว นํ ปัสสนุ
ติ นักปราชญ์ทั้งหลายย่อมสรรเสริญบุคคลนั้นในโลกนี้ บุคคลนั้นละโลกนี้แล้วไปสู่สวรรค์ เมื่อจรดนิ่ง
อยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์แล้ว ก็บริสุทธิ์กาย บริสุทธิ์วาจา บริสุทธิ์ใจ ไม่มีร่องเสี่ย
เลย นั่นแหละ ถูกต้องตามร่องรอยความประสงค์ทางพระพุทธศาสนา

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีชี้ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่เวลา เอ
เตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติ ตั้งแต่ต้นจนจบงานนี้ สทา โสตุถิ ภวานตุ
เต ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแต่ท่านทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุก
ถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมิกถาโดยอรรถนัยมความเพียง
เท่านี้

เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ๕